

VERSLAG HOORZITTING
(publieksdebat) MINARAAD

van 19 december 2006

over

OPMAAK (DEEL)BEKKENBEHEERPLANNEN EN
INSPRAAK

• www.minaraad.be •

VERSLAG PUBLIEKSDEBAT

[Wim Van Gils \(BBL\)](#) geeft enkele reflecties en aanzetten over mogelijkheden tot uitvoering van acties en maatregelen met participatie. Hij is tevreden met de algemene conclusies uit het eerste deel van de hoorzitting. De concrete aanpak waarbij met kaarten en op regionaal niveau gewerkt is, zullen niet altijd tot optimale resultaten leiden, maar zijn een goede manier van werken. De conclusie dat de inspraak via de minaraden veel minder loopt, heeft te maken met een aantal aspecten. De grote hoeveelheid aan documenten is één. Een gemeentelijke minaraad moet soms vier deelbekkenbeheerplannen van elk 80 à 100 pagina's beoordelen. De gebruiksvriendelijkheid is twee. Niet iedereen is expert in het waterbeleid, de plannen zijn soms moeilijk te lezen en bijgevolg moeilijk te adviseren. Soms werden de plannen opgemaakt door verschillende provincies die verschillende indelingen hanteren. De hoge tijdsdruk is een laatste probleem. Het is dan ook niet verwonderlijk dat heel wat minaraden er niet in geslaagd zijn om daar iets nuttig mee te doen. Er moet gezocht worden naar een betere manier om de participatie te voorzien.

Een veelgehoorde commentaar is dat de plannen nog niet genoeg zijn uitgekristalliseerd. Teveel acties en maatregelen zijn nog te onduidelijk inzake invulling, verantwoordelijkheid en kostprijs. Dit maakt participatie moeilijk.

Er moeten prioriteiten bepaald worden, zeker in een aantal deelbekkenbeheerplannen, want de aanpak is verschillend naargelang de provincie. Sommige deelbekkenbeheerplannen bevatten een zeer ruime opsomming van allerlei mogelijke maatregelen en acties. Terwijl nu al vaststaat dat er niet voor alle acties voldoende financiën beschikbaar zijn, noch dat er voldoende politiek, bestuurlijk of ambtelijk draagvlak voor is.

Een punt van kritiek op de huidige bekkenbeheerplannen is dat, ondanks een juiste visie, een debat moeilijk is omdat de doelstellingen niet gekwantificeerd zijn. Men is vertrokken via de methodiek van kansen en knelpunten, maar men is gaandeweg in het proces vergeten dat één van de noodzakelijke uitkomsten van de bekkenbeheerplannen is om de doelstellingen te bereiken die vastliggen in de Kaderrichtlijn Water. Op dit moment weet niemand of we die toestand zullen bereiken. De bottom-upaanpak is wel gebeurd maar de top-downaanpak, het zicht krijgen op wat hiermee nu gebeurt, is onduidelijk.

In het decreet spreekt men over bindende bepalingen. Bindende bepalingen hebben te maken met engagement. In hoeverre zullen de besturen die de plannen opmaken en goedkeuren zich engageren voor de uitvoering ervan? Dat impliceert ook dat alles wat niet-bindend is wel interessant is, maar niet noodzakelijk zal worden uitgevoerd. Het zou goed zijn als er een eenduidige interpretatie zou komen van 'bindend'. Die is er wel op bekkenniveau, maar er is een verschillende aanpak van de bindende bepalingen binnen de diverse provincies. Dit moet uitgeklaard worden. Op dit moment is de juridische basis onduidelijk.

Het is een goed voorstel om meer te participeren op het uitvoeringsniveau van concrete projecten met de concrete betrokkenen. Met sectorvertegenwoordigers van organisaties kunnen globale prioriteiten en algemene beleidskeuzes besproken worden. Voor concrete acties op het terrein is er meer informatie en

betrokkenheid nodig. Maar er is geen unieke aanpak, want dit hangt af van het project.

[Walter Roggeman \(Minaraad\)](#) stelt dat de rol van de provinciale minaraden in het proces vrij moeilijk ligt. Van een provinciale minaraad kan men moeilijk locatiespecifieke opmerkingen verwachten. Die opmerkingen kan men eerder verwachten van een lokale minaraad of van een orgaan dat misschien moet opgericht worden op deelbekeniveau of bekeniveau.

[Peter Van Bossuyt \(Boerenbond\)](#) volgt de visie van Ann Crabbé die een goed overzicht gaf. Maar er ontbreekt iets. Er zijn deelbekkenplannen en bekkenplannen. Bekkenplannen zijn voor een groot deel de inpassing van de deelbekkenplannen. Mogelijk ontbrak de tijd om die twee op elkaar af te stemmen, maar als men over integraal waterbeheer spreekt dan bedoelt men eigenlijk integraal waterbeheer binnen het bekken waarop het beleid in de deelbekkens moet inspelen. Men kan vaststellen dat de plannen naast mekaar gemaakt zijn. Bijvoorbeeld inzake overstromingsgebieden is er weinig afstemming tussen de diverse deelbekkens binnen het bekken. In West-Vlaanderen heeft men de planhiërarchie die de Boerenbond voorstaat wel gevolgd. Daardoor zijn er wel bekkenbeheerplannen maar nog geen deelbekkenbeheerplannen in openbaar onderzoek. Die zouden pas volgend jaar in een openbaar onderzoek samen met de ontwerpstroomgebiedbeheerplannen voorgelegd worden.

Een tweede moeilijk punt is dat er voor een aantal zaken nog geen uitvoeringsbesluiten zijn. Er is geen uitvoeringsbesluit oeverzones, noch op de aankoopplicht. Ook dat bepaalt heel sterk hoe plannen verder zullen uitgewerkt worden. Dit zijn belangrijke punten waarover oordelen in het openbaar onderzoek moeilijk wordt.

Omdat er onvoldoende geld is om alle plannen uit te voeren zal er dus een fasering moeten gebeuren mits een matrixvorming o.d., zoals bij het Sigmaplan. Er wordt terecht gesteld dat de uitvoering en de betrokkenheid zal moeten gebeuren op het vlak van deelbekkenplannen. Precies daar betreft de wetgeving de sectoren op het vlak van deelbekkenplannen en waterschappen weinig of niet, zeker als er geen polders en wateringens zijn, hetgeen de uitwerking bemoeilijkt.

[Johan Sanders \(Boerenbond, provincie Oost-Vlaanderen\)](#) heeft in Oost-Vlaanderen mee het proces van de inspraakvergaderingen begeleid. Er werden, via informatie van de betrokkenen, knelpunten verzameld. Maar nadien liep het mis omdat de daaropvolgende vergaderingen weinig concrete informatie opleverden waardoor de betrokkenheid veel minder werd. Het algemene gevoel overheerste dat men aan de vergadering niets concreet overhield. Het is dus belangrijk om concrete realisaties en acties of elementen te koppelen aan de doelstellingen. Dat is een gemiste kans in dit verhaal. Zo wordt de duurzame realisatie van het waterbeleid naar latere processen doorgeschoven. Bij de realisatie van effectieve acties moet de discussie terug hernomen worden. Praten over effectieve uit te voeren elementen levert ook nieuwe elementen op. In de knelpunten zijn een aantal zaken opgesomd, maar daarom is nog niet alles aan bod gekomen. Misschien is er nog veel meer.

[Wouter Meersmans \(Boerenbond, provincie Antwerpen\)](#) was ook vrij intensief betrokken bij de bekken- en de deelbekkenbeheerplanning in de provincie Antwerpen. Het Netebekken werd vijf jaar geleden opgestart en hierover was

intensief en zinvol overleg. Daar werden ook de krijtlijnen voor de verdere procedures van de andere bekkens uitgezet. Voor de deelbekkenbeheerplannen was de landbouw redelijk intensief betrokken bij de sectorale analyse, bijvoorbeeld met een heel intensieve inventarisatie van knelpunten op het gemeentelijke niveau bij landbouwers. Nadien viel dit stil en situeerde de betrokkenheid zich meer op het lokale niveau, zonder daarbij nog organisaties te betrekken. Hij mist ook de onmiddellijke vertaling van de inventarisatie van knelpunten in de actieplannen die nu voorliggen. Veel zaken komen niet meer aan bod. De vraag is hoe we kunnen garanderen dat een aantal acties en maatregelen kunnen uitgevoerd worden. Hij stelt dat het heel belangrijk zal zijn om met betrokkenen rond de tafel te gaan zitten en dat er heel nauw zal moeten toegekeken worden op de manier waarop men dit zal organiseren. Men zou dit best doen via de sectoren en de middenveldorganisaties. Nadien zal er een vertaling moeten gebeuren naar de mensen ter plaatse die men op de een of andere manier rond de tafel moet brengen. Dit is een heel intensief proces, maar op lange termijn is het de enige manier om tot een draagvlak over alle sectoren te kunnen komen. Een aantal weken geleden werd een project afgesloten rond water en watersystemen in Nederland. In Nederland heeft men in heel veel deelprojecten wel degelijk die moeite gedaan. Dit resulteerde in een goede en fijne samenwerking tussen alle sectoren.

[Walter Roggeman](#) concludeert na 3 interventies van de Boerenbond dat er heel goed werd samengewerkt inzake inventarisatie van knelpunten en de doelstellingennota. Hieraan werd veel tijd besteed, maar nadien ontbrak wellicht de tijd om hetzelfde te organiseren voor wat de plannen en de planprocessen betreft.

[Ilse Ideler \(Regionaal Landschap Lage Kempen\)](#) stelt vast dat Ann Crabbé op zoek is naar gepassioneerde roergangers. Die vraag is er ook bij de provincie Limburg, bij de gemeenten. Er is thans wat watervrees: hoe kan men dit uitvoeren? Het Regionaal Landschap pleit ervoor om ook hier een bottom-upbenadering toe te passen. Vanuit het werkveld zien zij heel vaak kansen liggen op het terrein. Het Regionaal Landschap Lage Kempen wil een inbreng doen om op lokaal vlak partners samen te brengen. Vaak gaat dit over gemeentegrensoverschrijdende projecten waarbij verschillende doelgroepen betrokken zijn. Het RLLK wil een pleidooi houden voor een 'wateranimator', naar analogie met de landschapsanimator die zij in dienst hebben. Dit is een persoon die, met steun van Monumenten en Landschappen, over de grenzen van sectoren en gemeenten heen mee projecten opstart, partners samenbrengt, subsidies en middelen zoekt en begeleidt bij de uitvoering. De wateranimator is dus iemand die op het vlak van water dezelfde positie kan innemen. RLLK wil daarvoor een pilootproject opstarten via Europese middelen.

Op de vraag van [Walter Roggeman](#) of het geen probleem is dat de regionale landschappen niet gebiedsdekkend zijn in Vlaanderen, antwoordt Ilse Ideler bevestigend.

[Kristien Gevers \(Vlaamse overheid, dept. LNE\)](#) reageert op de interventie van Wim Van Gils inzake de bindende bepalingen. De bindende bepalingen zoals ze momenteel in de plannen zijn opgenomen, zijn niet bindend naar engagement toe, maar wel bindend naar ruimtelijke impact. Er was veel discussie over maar de knoop is doorgesneden. 'Bindend' in het kader van de bekkenbeheerplannen is

bindend naar ruimte, naar analogie van de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Dat is een heel belangrijke nuance.

Daarna reageert zij op de opmerking van Peter Van Bossuyt dat er geen integratie is met deelbekkenplannen. In het bekkenplan van Dijle- en Zennebekken zijn wel degelijk overstromingsgebieden van provinciaal niveau opgenomen. Deze zijn alle aangeduid als actieve of potentiële overstromingsgebieden en ze zijn ook als bindend aangeduid. Dit betekent dat met de bindendheid in de huidige plannen een goede basis wordt gelegd voor de toekomst en voor het vrijhouden van de ruimte om later prioriteiten te leggen voor bepaalde acties. De ruimte wordt gevrijwaard en zodra de plannen zijn goedgekeurd is het aan de bekkenbesturen en de betrokken instanties om te bepalen waar de prioriteit naar uitvoering komt.

[Peter Van Bossuyt](#) vindt het terecht dat er overstromingsgebieden in de bekkenplannen voorzien zijn. De vraag rijst of alle overstromingsgebieden die voorzien zijn in de deelbekkens nog nodig zijn als de overstromingsgebieden op bekkenniveau goed zijn uitgevoerd? Dat is wat hij beoogt met afstemming.

Volgens [Kristien Gevers](#) is het een devies om bovenstrooms te beginnen. Dat is het principe van de hele planvorming. Een overstromingsgebied bovenstrooms of ruimte voor water op dat niveau zijn zeker nodig. Die zijn ook in de plannen opgenomen. Alle moduleringen van de provincies zijn opgenomen in de plannen en zijn aangeduid als gebieden die in aanmerking komen voor waterberging. Het kan niet de bedoeling zijn dat alles benedenstrooms geborgen wordt. Dat is geen integrale benadering.

[Lieve Van Bockstael \(Natuurpunt\)](#) heeft zeven deelbekkenplannen doorgenomen en zij heeft haar achterban geconsulteerd. Daaruit bleek een aantal spectaculaire zaken. Bijvoorbeeld: de plannen zijn te weinig concreet. De achterban vroeg zich af of de overheid daar wel zelf in geloofde. Want decreten zonder uitvoeringsbesluiten betekenen toch dat de overheid er zelf niet in gelooft....? De achterban vroeg of het normaal was om over dergelijke dossiers op zo korte tijd op een goede manier te adviseren. In een lokale minaraad krijgt men in een tijdspanne van zes à zeven maanden heel veel voorgeschoteld. Bij de provinciale milieuraad van Oost-Vlaanderen ging dat over samenwerkingsovereenkomsten, de opstart van nieuw toerisme, toerisme Scheldeland, het Regionaal Landschap Schelde-Durme, heel wat strategische plannen, afbakening buitengebied. En dit allemaal voor dezelfde overbevraagde mensen, gewone vrijwilligers. Misschien wel vrijwilligers met een zeer goede kennis op het vlak van natuur, water, stukjes flora, biologie etc. Maar het is teveel gevraagd om dergelijke grote kennis in de vrije tijd ook nog te koppelen aan een beroepsleven. Alvorens men dergelijke plannen voorlegt aan lokale minaraden moet er nagedacht worden over de tijd, over wie het moet doen en over wat er komt bij kijken. Nu werd daar veel te weinig rekening mee gehouden.

[Walter Roggeman](#) stelt dat dit proces toch begeleid werd. Er waren infovergaderingen, wat bij al die andere processen niet het geval was. Dus er waren wel inspanningen maar misschien waren ze onvoldoende.

[Lieve Van Bockstael](#) wijst er op dat deze vrijwilligers minimum twee à drie vergaderingen per week hebben. Overbevraging van steeds dezelfde kleine poel is een probleem.

[Marie-Paule De Poorter \(Provincie Oost-Vlaanderen – Dienst Planning en Natuurbehoud\)](#) geeft toe dat de plannen te omvangrijk zijn. Maar de opmaak van bekken- of deelbekkenbeheerplannen is een leerproces. In de toekomst moeten dergelijke plannen dunner zijn zodat ze voor iedereen duidelijker zijn. Uit de evaluatie van de provincies bleek eveneens dat de plannen te dik zijn. Zij vindt de uitspraak van Wim Van Gils correct: de plannen zijn te vaag en dit bemoeilijkt de participatie. Maar het zijn wel beleidsplannen. Misschien had men daar andere verwachtingen over. Een 'actieplan' moet een overzicht geven van welke stappen men wenst te nemen, maar vaak is dit niet het geval. Er is nog een hele weg af te leggen tussen de ideeën, de voornemens, de titel van de actie die in het bekkenbeheerplan staat en de feitelijke uitvoering op het terrein. Vandaar ook dat er in vele plannen maar summiere ramingen staan. Er moet nog een groot traject afgelegd worden tussen het idee dat er iets moet gebeuren, de richting die het moet uitgaan en de feitelijke spade in de grond. Participatie organiseren voor dergelijk concreet project is beter dan over een vaag plan, maar dit kan alleen als uitgekristalliseerd is welke maatregel voorgesteld wordt om op een bepaalde plaats te doen. Het middenveld wil in een vroeg stadium bij de acties betrokken worden, maar men zal de overheid ook moeten vertrouwen. Er moet eerst een ontwerp van uitwerking gemaakt worden en nadien volgt de participatie, eerder dan omgekeerd. Anders is er een probleem. Niet alle knelpunten hebben een vertaling gekregen in het actieplan. Dat heeft, althans voor een aantal knelpunten, te maken met het feit dat het knelpunten zijn die zich situeren op Vlaams niveau en die algemeen van toepassing zijn, waardoor er inderdaad in de specifieke bekken- en deelbekkenbeheerplannen daarover weinig terug te vinden is.

[Walter Roggeman](#) stelt twee zaken vast: 1) de plannen zijn te dik omdat zij in de eerste plaats een samenvoeging zijn van alles wat de administraties al ergens als plannen hadden opgevat; 2) er werd voldoende afgetoetst of het allemaal samen gaat sporen, want geïntegreerd beheer is het doel. En in een aantal gevallen leeft de perceptie dat het plannen van waterbeheerders zijn. Die toetsing aan integratie zal toch moeten gebeuren. Men zal prioriteiten moeten toekennen aan die plannen die juist dat als belangrijk aspect hebben.

[Marie-Paule De Poorter](#) hoort soms het verwijt dat de plannen een samenraapsel zijn van acties en dat er weinig integratie of meerwaarde is. Ook Ann Crabbé stelt dit. Er worden vragen gesteld bij de meerwaarde van die plannen. Deze kritiek is deels onterecht. Het is inderdaad zo dat acties werden opgenomen die al in de schuif lagen, maar het is niet zo dat helemaal van nul moeten worden begonnen. Plannen die vroeger werden gemaakt moeten niet worden weggegooid. Men moet met integraal waterbeleid niet opeens een heel andere weg opgaan. Er werd vroeger ook al aan integraal waterbeleid gedaan. Het is kwestie dat die verschillende plannen nog eens extra getoetst worden op hun inpasbaarheid in de nieuwe visie. Op deelbekkenniveau is er vaak een dynamiek ontstaan door het feit dat mensen en gemeenten samen zitten en ervaringen kunnen uitwisselen. Gemeenten die van plan zijn om een bepaald project uit te voeren werken aanstekelijk voor andere gemeenten. Veel middenveldorganisaties schatten de huidige toestand verkeerd in. Als in een deelbekkenbeheerplan staat dat een inventaris gemaakt wordt van het bestaande rioleringstelsel, dan klinkt dat zeer triviaal. Uiteraard is er een inventaris van het huidige rioleringstelsel, maar de praktijk leert dat dit bij veel

gemeenten nog niet het geval is. In die zin is een actie die niet ambitieus lijkt in de praktijk wel bijzonder ambitieus.

[Walter Roggeman](#) stelt dat er een enorm verschil is tussen de gemeenten. Daarmee moet rekening worden gehouden. Maar men mag gemeenten die al ver staan niet afstraffen t.o.v. andere die nog niets hebben gedaan en die nu aanspraak willen maken op veel middelen.

[Johan Sanders](#) wil zich aansluiten bij Marie-Paule De Poorter, maar ook bij Ann Crabbé. Een belangrijk element in gans de scope (deelbekken, bekken en zelfs CIW) is de nood aan verbreding van het draagvlak. Het kan niet dat de sector pas in laatste instantie betrokken wordt bij de uitvoering ervan. Veel problemen of voorafgaande stappen (bijvoorbeeld functietoekenningen) kunnen bediscussieerd worden met een grotere groep. Dat kwam nooit ter sprake. Dit gebeurt nu wel en daarover zullen nog veel discussies volgen. Dat is een spijtige zaak want op die manier is het middenveld niet betrokken en wordt het er slechts achteraf mee geconfronteerd. De vraag is of en in welke mate dan nog bijsturingen mogelijk zijn. Dat bevordert de duurzaamheid en de rechtszekerheid van het proces niet. Als voorbeeld betreft hij dat de landbouwsector in het CIW enkel met een raadgevende stem is vertegenwoordigd. Dit kan doorgetrokken worden tot op het waterschap, waar een rechtstreekse sectorbevoegdheid misschien meer aangewezen is waardoor de betrokkenheid van de sector in lokale materie kan verhogen. Daar kan het gezonde boerenverstand dan ook primeren boven soms theoretische beschouwingen. Zo kunnen een aantal problemen voorkomen worden, komt er meer participatie en is er een verbreding van het draagvlak. Hij pleit voor een meer structurele regeling van de samenstelling zodat er geen ad-hocsamenstellingen meer zijn, hoewel die ook wel praktische zaken kunnen oplossen.

[Walter Roggeman](#) merkt op dat er in de bekkenraden wel een vertegenwoordiging is van de middenveldorganisaties. Bij de deelbekkens is dat niet het geval. Dat kwam bij de sprekers ook als kritiek naar voor.

[Johan Sanders](#) bevestigt dat het middenveld in de bekkenraden zit. Maar in de bekkenbesturen waar de beslissingen genomen worden, is er geen inspraak meer.

[Marie-Paule De Poorter](#) vraagt of er niet meer nood is aan helderheid. Er is inderdaad nood aan participatie maar er is ook een openbaar onderzoek. Het heeft anders geen zin om vooraf alles uit te klaren in het kader van participatie. De procedure die er is in het kader van het openbaar onderzoek moet ten volle gebruikt worden. Zij heeft de indruk dat men in Vlaanderen het instrument van de participatie niet ernstig neemt. Er wordt veel inspanning voor gedaan, maar men vindt het een doekje voor het bloeden. Terwijl het een volwaardige procedure kan zijn.

[Peter Van Bossuyt](#) denkt dat de overheid daar zelf schuld aan heeft. Vele openbare onderzoeken zijn immers doekjes voor het bloeden. In Nederland bijvoorbeeld heeft men vaak veel meer oor heeft naar het openbaar onderzoek. Op deelbekkenniveau moet nog bekeken worden hoe de sectoren en het middenveld kunnen betrokken worden. Bij het waterschap is het toch zeer beperkt.

[Marie-Paule De Poorter](#) stelt dat er bij het opstellen van het decreet gekozen is om de advisering via de lokale en provinciale minaraden te doen en om niet nog een apart adviesorgaan op te richten op deelbekkenniveau. Dit om te vermijden dat er teveel bijkomende adviesorganen zouden zijn. Voor de bekkens heeft men elf organen opgericht. Maar voor 52 waterschappen zouden dat ook 52 nieuwe adviesorganen zijn...

[Katleen Mariën \(Voka\)](#) stelt dat de stem van handel en industrie minder luid klinkt en ook vaak afwezig is. In de bekkenraden zijn ze nog aanwezig. Voka probeert mensen daarvoor te engageren en zover te krijgen om de plannen op te volgen. Maar, nog meer dan bij andere sectoren, wordt Voka geconfronteerd met problemen om mensen te engageren om al die plannen door te nemen en op te volgen. Dit is niet evident en in het verleden bleek dat er nog veel leergeld moest betaald worden. Die vertegenwoordigers stelden dat de documenten te laat ter beschikking gesteld werden, en klaagden over de slechte infrastructuur (grote dossiers moest men op de knieën houden en ter plaatse inkijken). Dat motiveert niet. Dergelijke opmerkingen werden doorgespeeld en hopelijk heeft men in de toekomst ook oog voor die praktische zaken. De tijdsdruk was ook hoog.

Zoals reeds eerder gezegd waren de omvang en de vaagheid vaak demotiverend. Voka wil bedrijven motiveren om die bekken- of deelbekkenbeheerplannen in te kijken en om te zien wat de consequenties zijn. Inspraak is mooi maar moet wel concreet zijn alvorens men in actie schiet. Er zijn twaalf sectoren. De meeste leggen hun grieven op tafel met de verwachting dat naar hen zal geluisterd worden en dat er een oplossing zal volgen. Maar het lijkt een illusie dat twaalf sectoren ooit op één lijn geraken. Bij de Minaraad is men met acht plus twee, en men geraakt zelden op één lijn. Moet men aan de mensen die in die raden zitten niet meegeven dat naar hen geluisterd wordt, maar dat het nooit voor iedereen goed zal zijn?

[Patrick Van Bockstal \(bekkencoördinator van het Benedenscheldebekken\)](#) wil een toevoeging doen over het openbaar onderzoek. Sommigen lachen het weg omdat dit in het verleden in andere planprocessen weinig heeft opgeleverd. Het is misschien naïef, maar hopelijk loopt het in dit geval anders omdat niet alle bekkenbesturen de bekkenbeheerplannen inhoudelijk hebben goedgekeurd. In de meeste bekkens wil het bekkenbestuur de inspanningen van de planningsverantwoordelijke valoriseren. Er waren lovende woorden, maar er was te weinig tijd om het plan tot in detail te bekijken waardoor het niet kon goedgekeurd worden. Het is de bedoeling dat de bekkenbesturen zich in de loop van februari/maart over de inhoud buigen. Het is dus mogelijk dat de waterbeheerders zelf nog inhoudelijke vragen hebben en dat zij bijsturing vragen. De bekkenbesturen hebben hun fiat gegeven om met de ambtelijke plannen in openbaar onderzoek te gaan. En de waterbeheerders wensen niet liever dan dat die zes maanden gebruikt worden door burgers, middenveld en sectoren, maar ook door waterbeheerders.

[Guido Janssen \(planningsverantwoordelijke Benedenscheldebekken\)](#) reageert vanuit zijn ervaring om een bekkenbeheerplan uit te schrijven op de opmerkingen over de concreetheid van de verschillende acties en op het al dan niet bestaan van afstemming tussen de deelbekkenbeheerplannen en bekkenbeheerplannen. Het feit dat dit de eerste generatie is van deze

planfiguren is mee aanleiding tot deze discussie. Een eerste element is de timing. Die zou eerst het internationale niveau kunnen zijn, dan bekkenniveau, dan deelbekkenniveau. Nu liepen de verschillende planfiguren gelijktijdig, zodat de deelbekkenbeheerplannen hun inspiratie niet konden halen uit het algemene plan. Dit is te wijten aan de timing. Ten tweede is er gestreefd naar zo concreet mogelijke acties. In de beide planfiguren vind men concrete acties. Omdat het hier de eerste generatie van planfiguren betreft, is dit vergelijkbaar met de weinig zichtbare fundamente van een gebouw. De fundamente moeten goed gemaakt en geconcipeerd worden om er verder op te kunnen bouwen. In deze eerste generatie van plannen is nog niet veel boven de grond gekomen omdat er nog veel werk was met het leggen van de fundamente.

[Maarten Goris \(CIW-secretariaat\)](#) stelt dat werd aangehaald dat er geen uitvoeringsbesluit is voor de uitvoering van het decreet inzake de financiële instrumenten, met name voor onteigening, voorkooprecht, aankoopplicht en vergoedingsplicht. Dit uitvoeringsbesluit is echter in voorbereiding en nog voor de plannen in werking treden zal er iets voorzien zijn. Er is al wel een besluit over de indeling van de watersystemen en de oprichting van de structuren. Dat was nodig om te kunnen verder werken aan het Vlaamse waterbeleid. Voor de watertoets verscheen in de pers ook al enkele keren dat er richtlijnen nodig waren. Deze richtlijnen zijn op 20 juli 2006 vastgelegd in een uitvoeringsbesluit over de watertoets. Over onteigening, voorkooprecht en aankoopplicht is er al consensus. Momenteel gaan de discussies nog over de vergoedingsplicht, maar dit zal binnen afzienbare tijd ook kunnen afgerond worden.

[Walter Galle \(bekkenraad Bovenschelde; ANB\)](#) gaat in op de hoop die Ann Crabbé stelt op subsidiëring en subsidiëringbesluiten. Vanwaar moeten die subsidies komen? Moeten de provinciebesturen de gemeenten subsidiëren of is het de Vlaamse overheid die alles subsidieert? Of zijn het de middenveldorganisaties die de uitvoering op zich nemen? Een tweede meer algemene vraag aan de bekkenverantwoordelijken en hogerop is: hoe gaat men dat integraal beleid realiseren? Er bestaan verschillende instrumenten: inrichtingsmaatregelen, zoals ruilverkaveling, natuurinrichting of subsidiesystemen voor de gemeenten in het kader van de samenwerkingsovereenkomst. Daarover staat te weinig in de bekkenplannen.

[Ann Crabbé](#) antwoordt dat in de komende periode nog wel duidelijk zal worden wie welk aandeel zal opnemen in het financieren van de uitvoering van de acties. Inzake de deelbekkenbeheerplannen werd het in de toelichting als een idee naar voor gebracht. Er zijn al allerlei subsidies geweest voor de planvorming, zowel voor Dulo-planning als voor het opstellen van de waterhuishoudingplannen. Het lijkt dan ook logisch dat het Vlaamse Gewest, indien men het nog steeds meent met het institutionaliseren van die deelbekkenwerking, in de toekomst ook de nodige steun en bijdragen zal verlenen voor de uitvoering van acties uit het deelbekkenbeheerplan. Anderzijds is het ook zo dat indien bijvoorbeeld een cluster van gemeenten bepaalde acties wil uitvoeren, ze zelf een aandeel van de kosten zal moeten betalen. Maar het Vlaamse Gewest heeft zeker een rol te spelen in de financiële ondersteuning van de deelbekkenwerking.

[Wim Van Gils](#) stelt dat er een constante discussie is over de kwestie of de plannen concreet genoeg zijn en over wat al dan niet mogelijk is bij de acties en maatregelen. Hoe vager de plannen zijn hoe moeilijker het is om erover te

discussiëren. In die zin is de opmerking van de landbouwsector zeer pertinent. Er is frustratie bij het middenveld omdat het niet betrokken wordt wanneer er beslist wordt in het CIW. Geen enkele maatschappelijke actor heeft daar een voet tussen de deur. Het is een probleem dat dit thans een puur ambtelijke club is. Zolang er immers geen duidelijkheid is over wat de oeverzones juist zijn, kan men niet verwachten dat mensen op lokaal of regionaal niveau daarover gaan discussiëren. Al die discussies gaan vastlopen op de gereede vraag naar duidelijkheid. Participeren we nu over beleidsplannen of over de uitvoering van concrete acties en maatregelen als er al een concreet voorstel is? Dit is een gekend probleem bij participatie en dat kan men niet oplossen door nog eens ergens een nieuwe raad te installeren. Zo werkt participatie niet. Maar als het om een beleidsplan gaat, dan ontbreken de vragen over wat de echte doelstelling is. Wanneer zal het plan gelukt of mislukt zijn? Hoe kunnen deze plannen geëvalueerd worden als ze geen concrete toetsbare doelstellingen bevatten of als de acties en maatregelen nog niet concreet zijn? Als de participatie op lokaal niveau zal gebeuren, over een concrete actie, dan moet er wel iets te kiezen zijn, anders is het informeren i.p.v. participeren. Indien er nog kan gesproken worden over uitvoeringsvarianten of over andere keuzes, dan is dat de fase waarin er participatie moet zijn en niet als het bestek al opgemaakt is en de aannemer al klaar staat. Inzake de inventarisatie van rioleringen is geen participatie nodig, daar zijn andere mensen voor. Maar bij andere projecten dus wel. Het is nog zoeken naar die methodieken. Daar is meer kennis voor nodig, maar wellicht is dat een probleem op Europees niveau. De plannenmakers zijn ook niet opgeleid inzake participatie. Er moet een professionelere aanpak komen.

[Walter Roggeman](#) informeert naar de functie van de bekkenraden. Dit is immers een nieuwe figuur die gecreëerd werd om in de toekomst enige vorm van inspraak te garanderen. Hoe gaan we daarmee om en wat zal het effect zijn van de adviezen van de bekkenraden?

[Kristien Gevers](#) wil eerst nog reageren op het voorgaande. Er wordt smalend gedaan over de watersysteemvisie, maar uiteindelijk zijn dat wel de krijtlijnen waarbinnen het integraal waterbeleid in de toekomst gebeurt. De visie van een bekkenbeheersplan is een vertaling naar de oplossing van de knelpunten. Misschien is het wishful thinking, maar dat is wel hoe het integraal waterbeleid kan gerealiseerd worden. Als een boze inwoner geen open waterloop wil maar wel een buis, dan past dat niet in onze visie en dat is toch een fundament om op verder te bouwen.

[Peter Van Bossuyt](#) ziet onduidelijkheid over de mate van impact die de bekkenraden zullen hebben op de fasering in de deelbekkens. Het is immers mogelijk dat de werken in één deelbekken serieuze gevolgen kunnen hebben op een ander deelbekken als ze niet tijdig uitgevoerd worden. Of hebben de waterschappen een alleenheerschappij en moeten de bekkenraden enkel acteren wat de waterschappen gaan uitvoeren?

[Marie-Paule Depoorter](#) antwoordt dat problemen die meerdere deelbekkens behelzen in principe thuishoren op het bekkenniveau. Dit probleem is dus per definitie een bekkenprobleem. Een deelbekken handelt in hoofdzaak over de onbevaarbare waterlopen, over de riolering en over het beleid dat gemeenten voeren inzake afkoppeling e.d. Dat is in essentie waarover de ecologische

inrichting gaat en het halen van de Europese Kaderrichtlijn naar onbevaarbare waterlopen.

[Johan Sanders](#) stelt dat een visie geen dogma is maar iets wat men probeert te realiseren. Men moet rekening houden met hoe het te velde is. Als er een buis moet komen, open of niet open, dan moet dit bekeken worden met de lokale mensen. Een breder overleg en een breder draagvlak kunnen veel discussies voorkomen. In de bekkenraden is er een breder draagvlak, maar er moet nog bewezen worden dat het werkt. De bekkenbesturen van vroeger hadden een breder draagvlak, maar er was een andere finaliteit. De vraag blijft of een bekkenraad pro forma bestaat om een aantal discussies te voeren, maar dat de beslissingen gebeuren op een niveau waar er geen participatie is.

[Walter Roggeman](#) meent dat een visie toch ook gestoeld is op overleg en niet zuiver technocratisch is of niet-toepasbaar op het terrein. Een visie is natuurlijk een streefbeeld en deze moet aangepast kunnen worden. Maar men mag tijdens de rit niet voortdurend van doelwit veranderen.

Uit een voorgaande discussie bleek, volgens [Johan Sanders](#), dat er op een aantal vlakken tijdsdruk was en dat participatie niet kon. Over oeverzones, functietoekenningen etc. kon de discussie niet gevoerd worden en dat kan zware implicaties hebben voor bepaalde gebruikers. Omwille van de moeilijkheidsgraad is het geheel hierdoor niet voor iedereen even vatbaar.

[Walter Roggeman](#) komt terug op de bekkenraden en vraagt zich af of de bekkenraad een praatbarak wordt, of iets waarmee men wel degelijk rekening zal houden. Wat zal er met de adviezen gebeuren?

[Wim Van Gils](#) stelt dat de milieubeweging ook worstelt met de bekkenraden. Het zijn nieuwe instellingen, soms met nieuwe mensen. Sommigen hebben veel ervaring omdat ze al betrokken waren in de bekkencomités. Maar er zitten ook mensen zonder enige achtergrond, van sectoren die vroeger niet betrokken waren. Er is ook een praktisch probleem. Stel dat deze fase na 3 à 4 vergaderingen afgerond is en dat er nadien een advies moet volgen over die documenten. Hoe zal men dit realiseren zonder frustratie op te wekken bij al die mensen met schaarse tijd? De inspanningen zullen resultaat moeten opbrengen. Is het daarom wel zinvol om te gaan discussiëren over lange lijsten van acties uit de deelbekkenbeheerplannen? Soms zal overeenstemming onmogelijk zijn, maar soms zullen de acties nog in een te vroege fase zitten en moeten eerst oplossingen gezocht worden voor de knelpunten. Het zou de bekkenraden vooruit helpen als er vanuit het bekkenbestuur en/of het bekkensecretariaat duidelijker wordt aangegeven waar de speelruimte voor deze plannen zit. Waar kan de bekkenraad een toegevoegde waarde bieden? Over welke punten verwacht men advies? Welke beslissingen zijn al genomen? Of voor welke onderwerpen is een advies voorbarig? Die verduidelijkingen zouden de discussie in de bekkenraden op korte termijn enorm vooruit helpen.

[Patrick Van Bockstal](#) is als bekkencoördinator ook voorzitter van de bekkenraad. Hij hoopt natuurlijk dat dit een zeer waardevol instrument gaat worden. Hij hoopt dat er goede vertegenwoordigers in de bekkenraad zitten, maar de manier waarop de aanduiding gebeurde was niet altijd even gelukkig. De sectoren werden in het voortraject sterk betrokken: bij de enquête, bij de

interviews etc. De meeste leden van de bekkenraden hebben vermoedelijk toch al wel voorkennis en/of zijn al betrokken geweest.

Volgens het decreet en de procedures is het niet de bedoeling dat de deelbekkenbeheerplannen omstandig besproken worden in de bekkenraad. Zulks moet gebeuren in de lokale raden.

[Peter Van Bossuyt](#) repliceert dat de inspraak van de sectoren op bekkenniveau gebeurt. Theoretisch gebeurt het ook in de plaatselijke minaraden, maar dit is een probleem want daarin zitten vrijwilligers die heel weinig voeling hebben met de materie. Het probleem is gedeeltelijk opgelost in de bekkenraden.

[Walter Roggeman](#) antwoordt dat de optie van de lokale minaraden gekozen werd om niet nog een extra raad te moeten creëren.

[Katleen Mariën](#) herinnert aan een advies in de Minaraad waarin voor een beperkt aantal deelbekkens werd gepleit. Er zijn er teveel om efficiënt te zijn. Kan dit niet gerationaliseerd worden?

[Marie-Paule Depoorter](#) stelt dat de totstandkoming van de deelbekkens alles te maken met de samenwerkingsovereenkomst. De procedures van de deelbekkenbeheerplannen en de Dulo-waterplannen liepen parallel. In het kader van de samenwerkingsovereenkomst heeft het Vlaamse Gewest, met name afdeling Water, in eerste instantie erop aangestuurd dat er een plan kwam per VHA-zone. De meeste deelbekkens omvatten nu een aantal VHA-zones. I.p.v. 103 deelbekkenbeheerplannen zouden er dan 400 zijn. Vanuit de provincies werd bijna strijd gevoerd om VHA-zones samen te nemen binnen één deelbekken. De vraag rees hoe groot die deelbekkens en waterschappen moeten zijn. Er zijn zowel pro's als contra's. Zijn ze te klein, dan heb je veel overlegstructuren, zijn ze te groot dan zijn mensen niet meer betrokken. Het is een evenwichtsoefening. Het is onduidelijk of de huidige afbakening een eindpunt is. Wellicht zal er daar ook nog in geschoven moeten worden. Er zijn al minder waterschappen, er is goed geclusterd geweest: deelbekkens zijn samengevoegd tot een waterschap. Maar sommige waterschappen zijn heel groot. In Oost-Vlaanderen is er een waterschap van Gent tot in Dendermonde. Zelfs op deelbekkenniveau levert dat gigantische vergaderingen op.

[Jan Spaas \(voorzitter Hoge Bosraad\)](#) suggereert om in het kader van een deelbekken of van een waterschap een soort werkgroep te maken waarin de minaraden zich laten vertegenwoordigen. Zo ontstaat één orgaan, samengesteld uit de gemeentelijke minaraden, dat specifiek adviseert over de bekkenwerking of de waterschapswerking. Het is veel moeilijker en tijdrovender om in al die gemeenten dezelfde materie te behandelen. Met zoveel waterschappen en deelbekkens per provincie is clustering logisch, ook de advisering vanuit de minaraden.

[Marie-Paule Depoorter](#) vindt dit een waardevolle suggestie, maar het staat de gemeente vrij om zich op die manier te organiseren. Het is perfect mogelijk dat enkele gemeenten samen advies uitbrengen binnen één deelbekken of waterschap.

[Walter Roggeman](#) vindt het toch iets ingewikkelder. Vele gemeenten laten ook nog een advies geven door de Gecoro.

[Jan Spaas](#) meent dat de minaraden en landbouwraden van de verschillende gemeenten onderling afspraken kunnen maken door op deelbekkenniveau een werkgroep te vormen die zich daarmee bezig houdt. De hoeveelheid aan materie dat die raden moeten behandelen zal hen aanzetten om zich te gaan specialiseren en te groeperen naargelang de problematiek die voorligt.

[Lieve Van Bockstael](#) ervoer met de samenwerkende gemeenten dat het niet mogelijk is om een consensus te bereiken in verband met financiën. Er is altijd te weinig geld. Lost een bekkenraad dat op? Is de VVSG daarbij betrokken? I.v.m. de opmerking over de dogma's weet zij dat dit zeker in de buitengebieden vaak ter sprake komt. Als vanuit de sector natuur en milieu gepleit wordt voor open waterrijke gebieden dan gaan de oudere, vaak conservatievere, sectoren absoluut niet akkoord met 'waterrijk'. Zij spreken nog altijd over 'waterziek'. Hoe gaat een bekkenraad daarmee om?

[Maarten Goris](#) denkt dat een bekkenraad vaak tegengestelde visies in de bekkenraad moet laten botsen zodat daar een consensus kan uit voortvloeien. Op andere momenten zal blijken dat de standpunten te ver uit elkaar liggen. Dan is het gewoon kwestie om die standpunten aan te geven. Men kan wel streven naar consensus, maar dit is geen voorwaarde. Wat betreft de samenwerking tussen de gemeenten: op bekken- en deelbekkenniveau zijn er inderdaad overlegstructuren. Het is niet de bedoeling dat die structuren in de plaats treden van de gemeenten, provincies of andere waterbeheerders. Die behouden hun eigen bevoegdheden i.v.m. de waterlopen die zij beheren. Die nieuwe structuren hebben tot doel iedereen samen te brengen en afstemming te bereiken.

[Walter Roggeman](#) stelt dat daar al op werd gewezen. Verschillende gemeenten laten samenwerken en op verschillende manieren en met verschillende percentages iets cofinancieren zal niet eenvoudig zijn. Maar voor het eerst zitten gemeenten rond een dergelijke problematiek samen, wat uiteraard positief is.

[Jan Spaas](#) kent in Limburg gemeenten die samenwerken rond een bepaald aspect van waterbeheer. Hij verwijst naar muskusratbestrijding of samenwerking in het kader van een watering. Daar zitten zowel mensen uit natuurbehoud als uit landbouw samen. Het conservatisme is er verleden tijd. Wat dat betreft, en ook wat betreft de mogelijkheid tot samenwerken tussen gemeenten, is hij niet pessimistisch. Ook niet inzake cofinanciering. Hij heeft geen zicht op andere provincies.

[Wim Van Gils](#) vindt dat het debat in de richting van de onvolkomen institutionalisering en de onvolkomen structuren neigt. Dit debat is nog niet afgelopen wegens alle problemen en doordat de schaalvergroting en de intergemeentelijke samenwerking in andere delen van de watersector (drinkwater en riolering) op gang komen. De watering van Sint Truiden is een vrij uniek voorbeeld op dat vlak. Elders gaat de samenwerking minder ver, maar de kiemen zijn er. De vraag is hoe dit moet groeien? Als men met deze gigantische diversiteit en de bijhorende problemen blijft doorgaan, dan wordt het zeer moeilijk werken door de hoeveelheid aan partners en door de logge beslissingsstructuren. Het heeft lang geduurd om de fundamenten te gieten en om het overleg tussen ambtenaren en betrokkenen rond te krijgen. Tot grote

frustratie van een aantal actoren die met ongeduld zitten te wachten op de uitvoering ervan.

[Walter Roggeman](#) stelt vast dat men iedereen zijn bevoegdheden heeft willen laten en dat is een moeilijke oefening.

[Wouter Meersmans](#) stelt dat de discussie over deelbekkenwerking gaat, terwijl het eigenlijk over de bekkenraad zou moeten gaan. Hij krijgt geen duidelijkheid over de meerwaarde van een bekkenraad. Die raad moet advies verlenen maar wordt dat in praktijk gebracht? De raad vergadert 2 of 3 keer per jaar, maar tijdens een vergadering van een halve dag bereikt men geen consensus. Er zal meer nodig zijn. Dit blijft de kern van de zaak.

Toen de bekkenraden een eerste maal samen kwamen was de opkomst bij een aantal bekkenraden vrij laag. In eerste instantie moeten alle bekkenraden voldoende gevestigd worden. Zoniet zijn het lege dozen.

In de bekkenraad van Dijle- en Zennebekken zijn 75% van de leden oude bekenden die het hele proces van de visievorming meemaakten. [Kathleen Mariën](#) verwacht in het kader van het openbaar onderzoek een gedeeltelijke herhaling van de opmerkingen op de visie. Zij gaat er van uit dat de plannen in grote mate zullen goedgekeurd worden. Maar de functietoekenningen zijn nog een heel belangrijke taak voor de toekomst. Dat was een eerste degelijke oefening op ambtelijk niveau. Er is bewust geen bindendheid aan functies toegekend in het eerste bekkenplan omdat dit iets is voor het volgende planproces. Er werden ook bijna geen oeverzones afgebakend in de huidige plannen. Dit gebeurde wel voor zeer concrete projecten die op kadastraal niveau duidelijk zijn. Daarvoor zal consensus moeten gezocht worden en in de volgende planperiode moet bekeken worden hoe dit kan gerealiseerd worden.

Omtrent de afbakening van oeverzones in deelbekkenbeheerplannen stelt [Marie-Paule De Poorter](#) dat alleen maar oeverzones in de betekenis van het decreet konden afgebakend worden op kadastraal niveau. De tijd was te kort om dit overal te doen waar er nood is aan oeverzones. In Oost-Vlaanderen wordt daarom gesproken over bufferstroken of over zoekzones voor oeverzones. Dit in afwachting van het resultaat van het uitvoeringsbesluit op de instrumenten. De provincie heeft altijd het standpunt ingenomen dat het niet fair is om een oeverzone af te bakenen en om verplichtingen op te leggen, zonder vergoeding. Daarom werd eerder gekozen voor de term bufferstroken, met als achterliggende reden dat indien die zone nodig is voor het waterbeheer, ze zal aangekocht worden. Dat brengt de overheid in de gewone procedure voor aankoop, eventuele onteigening met de huidige toepasselijke rechtsregels. Dat is een zuiverder situatie dan het instrument oeverzones zoals in het decreet staat.

[Peter Van Bossuyt](#) volgt die aanpak. Het is een eerlijke redenering: er is geen besluit, dus kan het ook niet toegepast worden. Een ander probleem haakt ook in op de bindende bepalingen. Men mag niet vergeten dat dit ingrijpt op de ruimtelijke planning. Door oeverzones of bufferzones aan te duiden wordt een claim gelegd op ruimte. De zone krijgt een bestemming of mogelijke bestemming. Hetzelfde geldt voor het probleem van de overstromingsgebieden. Niet alle overstromingsgebieden zullen onmiddellijk worden uitgevoerd en sommige zullen misschien nog geschrapt worden. Maar bij dergelijke beslissingen is er ruimtelijke impact en wordt een claim gelegd. Zelfs al is het maar een

'zoekzone voor', dan is het duidelijk dat dit doorwerkt als het perceel later verkocht of verhandeld moet worden. Het is eerlijk dat Oost-Vlaanderen geen oeverzones afbakt omdat het besluit ontbreekt. Dat is niet in alle provincies zo. Maar door ze zoekzones of bufferzones te benoemen, wordt toch een claim gelegd.

[Walter Roggeman](#) treedt dit bij, maar om tot resultaten te komen zullen er ruimteclaims moeten gelegd worden en RUP's moeten gemaakt worden.

[Patrick Van Bockstal](#) verduidelijkt dat in het Benedenscheldebekken op zeer korte termijn nog twee bekkenraden voorzien zijn. Een eerste in januari om de kans te bieden de documenten nader te bekijken en om eerste reacties te krijgen. Een tweede vergadering na de info- en inspraakvergaderingen, zodanig dat de sectoren kunnen verder bouwen op de reacties tijdens die vergaderingen.

[Walter Roggeman](#) vraagt wie de bezwaarschriften zal behandelen.

[Patrick Van Bockstal](#) antwoordt dat het bekkensecretariaat alles moet verwerken. Dat zal in samenspraak gebeuren met het ambtelijke bekkenoverleg, maar alle reacties worden uiteraard voorgelegd aan de bekkenraad.

[Walter Roggeman](#) concludeert dat er veel werd gezegd en dat het ondankbaar zou zijn om slechts enkele punten te benadrukken. Maar het staat vast dat participatie niet mag leiden tot overbevraging. Dit is dubbelzinnig want de middenveldorganisaties vragen om inspraak. Soms kan het echter teveel worden. Er moet dus gestreefd worden naar een evenwicht, in het besef dat de (deel)bekkenraden bijna uitsluitend met vrijwilligers werken.

Voor de bekkenraden zal veel afhangen van

1. hoeveel de verschillende sectoren die daarin zitten willen investeren;
2. het belang dat het bekkenbestuur aan de bekkenraden wil hechten én aan het gevolg dat gegeven wordt aan wat uit de bekkenraden voortkomt. Dat zal bepalen of het middenveld nog verder wil investeren in de bekkenraden, dan wel of het zal besluiten dat het een forum is waar men zijn ding niet kwijt kan;
3. wat de betrokken minister daarover denkt en hoever hij wil gaan in de realisatie van al die plannen.